

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 29/2020-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. januára 2020 prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Petra Straku o jeho zaujatosti vo veci ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1088/2019 a takto

r o z h o d o l :

Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka je v y l ú č e n ý z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1088/2019.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky

1. Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Peter Straka prípisom z 20. januára 2020 v zmysle § 49 ods. 1 a 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že III. senát ústavného súdu,

ktorého je členom, má rozhodovať o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), s ktorým je v priateľskom vzťahu. Sudca ústavného súdu Peter Straka ďalej uviedol, že sťažovateľ pochádza z jeho rodnej obce, zvykol ho navštevovať v jeho rodinnom dome a zároveň je bratom manželky jeho bratranca. Z dôvodu jeho priateľského vzťahu k sťažovateľovi sa v tomto prípade cíti byť zaujatý. V tejto súvislosti zároveň uviedol, že súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom je, aby vo veci rozhodoval sudca, u ktorého nemožno mať ani len pochybnosti o jeho nezaujatosti, a preto s poukazom na § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhol, aby ho zákonný senát ústavného súdu vylúčil z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1088/2019.

2. Pokynom predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana z 20. januára 2020 bolo oznámenie v súlade s čl. IV bodom 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde IV. senátu ústavného súdu.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

3. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú právnu úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z konania a rozhodovania vo veci v § 49 až § 52.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

5. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa ods. 1 alebo ods. 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

6. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

7. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testmi. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujič v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci a môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v hre“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

8. Ústavný súd po posúdení dôvodov uvedených v oznámení sudcu III. senátu ústavného súdu Petra Straku vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1088/2019 dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu ústavného súdu z prejednávania a rozhodovania danej veci, pretože sudca ústavného súdu Peter Straka v oznámení vyslovil pochybnosti o svojej subjektívnej nestrannosti vo veci, a to z dôvodu dlhoročného blízkeho priateľského a rodinného vzťahu so sťažovateľom.

9. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že oznámenie sudcu ústavného súdu Petra Straku o jeho zaujatosti v predmetnej veci je dôvodné, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu